

Sygn. akt III AUa 131/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2018 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Maria Pietkun (spr.)

Sędziowie: SSA Elżbieta Kunecka

SSA Jacek Witkowski

Protokolant: Robert Purchalak

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2018 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku J. J. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek apelacji J. J. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 listopada 2017 r. sygn. akt VIII U 878/17

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wyrokiem z dnia 8.11.2017 r. oddalił odwołanie wnioskodawcy J. J. (1) od decyzji strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. w przedmiocie podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca J. J. (1) od dnia 01.07.2009 r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą. Z dniem 14.11.2016 r. wnioskodawca dokonał wyrejestrowania z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. W dniu 29.05.2013 r. złożył wniosek o ustalenie ustawodawstwa właściwego w związku z podjęciem wykonywania pracy najemnej na terenie Słowacji od dnia 01.03.2012 r., przy jednoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej w Polsce. W toku prowadzonego postępowania przedłożono umowę o pracę z dnia 01.02.2013 r. zawartą z (...) w C. .

Decyzją z dnia 30.09.2013r. stwierdzono, że od dnia 01.03.2012r. wnioskodawca podlega ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych. Od decyzji z dnia 30.09.2013r. złożone zostało odwołanie do Sądu Okręgowego, który postanowieniem z dnia 19.11.2014r. sygn. akt IX U 35/14 odrzucił odwołanie wnioskodawcy. W wyniku wniesionego zażalenia, Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 10.03.2015r. sygn. akt III AUz 43/15 oddalił zażalenie.

Pismem ZUS z dnia 30.09.2013r. poinformowano słowacką instytucję o ustaleniach zawartych w decyzji z dnia 30.09.2013r. Instytucja słowacka w okresie kolejnych 2 miesięcy od odebrania pisma nie zakwestionowała stanowiska Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wobec czego ustalenia w przedmiocie podlegania zabezpieczeniom społecznym w Polsce stały się ostateczne.

W piśmie z dnia 6 września 2017r. wnioskodawca podał, że nie jest w posiadaniu aktualnego zaświadczenia E - 104 o podleganiu słowackiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Decyzją z dnia 31 maja 2017r. ZUS stwierdził, że J. J. (1), jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, w okresach od 01.03.2012r.

Przy tak poczynionych ustaleniach sąd pierwszej instancji stwierdził, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004r z dnia 29.04.2004r w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.EU.L.04.166.1 ze zm.) wynika zasada podlegania w zakresie ubezpieczeń społecznych tylko jednemu ustawodawstwu. W myśl art. 11 ust. 2 lit. a rozporządzenia osoba wykonująca w państwie członkowskim pracę najemną i pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego państwa członkowskiego. Sąd dokonał oceny treści przepisów art. 13 ust. 1 w /w rozporządzenia i 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16.09.2009r dotyczącego wykonywania rozporządzenia WE nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.U.E.L.09.284.1 ze zm.) w zakresie trybu postępowania co do ubezpieczonego, który wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich. Zgodnie z art. 16 ust. 2 rozporządzenia, wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu. Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia, tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii.

W niniejszej sprawie pozwany ustalił tymczasowe ustawodawstwo, o czym poinformował wnioskodawcę oraz słowacką instytucję ubezpieczeniową pismem z dnia 30.09.2013r., w którym wskazano, że decyzja w przedmiocie ustalonego ustawodawstwa będzie mogła być wydana dopiero wówczas, gdy tymczasowe ustalenie ustawodawstwa stanie się ostateczne, a więc nie wcześniej niż po upływie 2 miesięcy od poinformowania o tym słowackiej instytucji ubezpieczeniowej. Słowacka instytucja ubezpieczeniowa odebrała informację i nie zgłosiła zastrzeżeń do dnia wydania zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy wskazał, że organ rentowy uzyskał informację o braku sprzeciwu co do objęcia wnioskodawcy ustawodawstwem polskim (tłumaczenie pisma – k. 34 akt ZUS).

Ponadto słowacka instytucja poinformowała o wydaniu przez nią postanowienia o braku obowiązkowego ubezpieczenia wnioskodawcy na terenie Słowacji w latach 2012-2013 (tłumaczenie pisma – k. 63 akt ZUS). Przed wszystkim zaś poinformowano polski organ rentowy, iż wydany wcześniej dokument PD4-1 wydany na okres od 18.06.2015r. do 17.06.2016r. został unieważniony jako wydany bezprawnie (tłumaczenie pisma - k. 60 akt ZUS).

Wobec tego, że wnioskodawca jako osoba prowadząca działalność gospodarczą na mocy art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Wobec powyższego Sąd podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku. W pkt II wyroku Sąd zasądził od wnioskodawcy na rzecz ZUS zwrot kosztów zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 w Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015r.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zarzucając naruszenie prawa materialnego ,a to art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. tj. 2017/1778) poprzez jego zastosowanie , co skutkowało że został objęty polskim ustawodawstwem w zakresie ubezpieczeń społecznych ,jako osoba wykonująca zatrudnienie pracownicze na terenie Słowacji, a w Polsce prowadząc pozarolniczą działalność gospodarczą oraz prawa procesowego w postaci art. 233 § 1 kpc poprzez zaniechanie wszechstronnego rozważenia całości materiału dowodowego i poprzestanie na stanowisku prezentowanym przez organ rentowy, mimo rzeczywistego wykonywania zatrudnienia pracowniczego na Słowacji.

Przy tak sformułowanych zarzutach skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uznanie iż nie podlega polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych w okresie począwszy od 1.03.2012 r., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny dodatkowo ustalił w toku postępowania apelacyjnego.

Słowacka instytucja ubezpieczeniowa poinformowała o wydaniu przez nią postanowienia o braku obowiązkowego ubezpieczenia wnioskodawcy na terenie Słowacji w latach 2012-2013, nadto poinformowano polski organ rentowy, iż wydany wcześniej dokument PD4-1 wydany na okres od 18.06.2015 r. do 17.06.2016 r. został unieważniony jako wydany bezprawnie, jest nieważny.

Dowód: (pismo słowackiej instytucji ubezpieczeniowej z dnia 2.09.2016 r. i jego tłumaczenie – k. 62 i 63 akt ZUS, pismo słowackiej instytucji ubezpieczeniowej z dnia 22.07.2016r. z tłumaczeniem - k. 60 , 61 akt ZUS).

Sąd Apelacyjny zważył.

Apelacja wnioskodawcy podlega oddaleniu jako niezasadna.

Wnioskodawca wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o ustalenie właściwego ustawodawstwa w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym wobec prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w Polsce i zawarcia umowy o pracę na terenie Słowacji. Kwestia jednoczesnego istnienia i wykonywania dwóch tytułów ubezpieczenia społecznego na terenie dwóch różnych krajów członkowskich w wariantcie dotyczącym pracy najemnej i prowadzenia działalności na własny rachunek uregulowana jest w przepisie art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) z dnia 29 kwietnia 2004r. nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz UE L 2004/166/1). W okolicznościach sprawy wobec powyższego połączenia tytułów ubezpieczenia społecznego znajduje zastosowanie zasada z art. 13 ust. 3 w/w rozporządzenia wskazująca na podleganie ubezpieczeniu społecznemu w państwie w którym wykonywana jest praca najemna. Tylko w takim wypadku nie budzącym wątpliwości organ rentowy może wydać decyzję tymczasową stosując procedurę opisana w przepisie art. 16 ust. 1 w zw. z art. 14 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz . UE L2009/284/1).

Z okoliczności sprawy wynika, iż organ rentowy miał wątpliwość co do rzeczywistego charakteru zatrudnienia wnioskodawcy na terenie Słowacji, w tych okolicznościach polski organ rentowy ,wydał decyzję zaskarżoną o podleganiu wnioskodawcy polskiemu ustawodawstwu i to jeszcze w dacie 30.09.2013r. Wobec odrzucenia prawomocnym postanowieniem sądu ubezpieczeń społecznych odwołania wnioskodawcy, przedmiotowa decyzja stała się prawomocna w rozumieniu art. 83 a ust. 2 i 3 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. tj. 2017/1778). Strona pozwana pismem z dnia 30.09.2013 r. powiadomiła słowacką instytucję ubezpieczeniową o

przedmiotowej decyzji, a podleganie wnioskodawcy polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych nie zostało zakwestionowane.

Sporna decyzja stała się ostateczna w zakresie ustalenia właściwego ustawodawstwa. Podkreślenia wymaga fakt, że pismem z dnia 22.07.2016 r. słowacka instytucja ubezpieczeniowa jednoznacznie wskazała, że dokument PDS1 został wydany „bezprawnie” za okres od 18.06.2015 r. do 17.06.2016 r. i jest nieważny.

W tej sytuacji w braku sporu pomiędzy instytucjami co do podlegania wnioskodawcy polskiemu ustawodawstwu, nie było podstaw do uwzględnienia odwołania (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2016 r. sygn.. akt III UK 61/15).

Z tych motywów zarzuty podniesione w apelacji, głównie sprowadzające się do zaprzeczenia oceny Sądu Okręgowego, i wykazywania faktycznego wykonywania pracy na Słowacji, w żadnej mierze nie podważają zaskarżonego wyroku. Uszo uwagi wnioskodawcy, że polski organ rentowy, ani sąd nie mogą oceniać ważności stosunku pracy, co do którego zawarto umowę i wykonywano ją na terenie innego państwa członkowskiego. Decydująca jest jedynie procedura wyżej opisana pomiędzy instytucjami ubezpieczeniowymi, a w tym trybie słowacka instytucja ubezpieczeniowa nie zakwestionowała podlegania wnioskodawcy polskiemu ustawodawstwu. Nadto wnioskodawca całkowicie pomija skutki prawomocnej decyzji z dnia 30.09.2013 r. W tych okolicznościach podniesione zarzuty naruszenia prawa materialnego i procesowego w przytoczonej postaci są niezasadne.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 385 kpc.

SSA Elżbieta Kunecka SSA Maria Pietkun SSA Jacek Witkowski

R.S.